

מעזיבז - מיקומו ותיאורו..... **יא** פרק ראשון

על מפת אוקריינא • הכניסה לעיר • הרחוב הראשי: די בריק /
אוקטיארסקייה • די שוהל-גאס / דעם רבינ'ס-גאס • די מארק - השוק •
די באד-גאס / ראקאוואליצער • רחוב שאַבטשאַנקו - אינטערן פירטיל
• גבעת "קארל מאקס" • שכונת סלאָבאָדע • די שלאס-גאס/זאַמקייווויס
• טראַבאַחאַבצי וסטאַוויניצא

תולדות העיר..... **כב** פרק שני

ראשית ימיה • משלטון לשלטון • משפחות האצילים • מינוי לא מוצלח
• פיתוח העיר • אכלוס התושבים • אופי העיר • שינוי השם • מרכז
מסחרי

הקהילות היהודיות במעזיבז..... **לה** פרק שלישי

ההתיישבות בפאדאליא • ההתיישבות במעזיבז • תשלומי-מס • העיר
ותושביה • תקופה זוהרת • איגרא רמא... • ...בירא עמיקתא • פנה הודה,
זיוה והדרה • הרבנות במעזיבז • הוי גולה למקום תורה • וועד ארבע
ארצות • המערכה נגד הפראנקיסטים • ראשי וטובי הקהילה • מוסדות,
ארגונים וצרכי הקהילה • לב מלכים ושרים • חיי המסחר

המבצר והצבא..... **נו** פרק רביעי

מבנה המבצר • השימוש במבצר • הצבא כמגן • יחס הצבא ליהודים

גזירות ת"ח-ת"ט..... **סד** פרק חמישי

מרד הקוזקים • הפלישה • נס ופלא! • פורים-מעזיבז • האם נערך
פוגרום במעזיבז? • מה אכן אירע שם?

מלחמת העולם הראשונה..... **עג** פרק שישי

השפעתה הקשה • ימי המהפיכה • הפוגרום והנס • שעיר לעזאזל •
גזירות הקומוניסטים

מלחמת העולם השנייה..... **פה** פרק שביעי

פלישת הגרמנים • כיבוש מעזיבז • עינויי הגוף • ה"געטא" • סדרי
העבודה בגעטא • הרציחות וההריגות • הטונספר ראשון • בין לבין •
הטונספר השני • קדמוני מוקשי מות • שריפת בית אלקינו • הטונספר
הסופי • סתימת הגולל

פרק שמיני

בתי כנסת במעזיבוז

קא

בית מדרשו של הב"ח • חורבן בית ה' • בית מדרשו של הבעש"ט • קידושה לשעתה ולעתיד לבא • מקום-קדוש וארון-קודש • כי ביתי בית תפילה • שלחו באש מקדשיך • מנהג ישראל תורה • בית מדרשו של הרבי ר' ברוך • משכן הרה"ק מאפטא וצאצאיו • החרמת בנין בית הכנסת • חברת משניות • "דעם רביניס קלויז" • "אשכנז"ישער קלויז" • תקנות "חברת משניות" • בתי מקדש מעט

פרק תשיעי

בתי-עלמין יהודיים במעזיבוז

קלא

שנות בית העלמין הישן וחורבנו • מצבת קבורת הבעש"ט הקדוש • האוהל שהוקם בטעות • שיקום ושיחזור ציון הבעש"ט • גדולים צדיקים במיתתם • סביב למשכן יחנו • שועלים הלכו בו • באו גויים נחלתך • קרש הצלה • בית העלמין החדש

פרק עשירי

בית-דפוס היהודי במעזיבוז

קמח

רשימת הספרים

פרק אחד עשרה

ולבקר בהיכלו

קנא

צדיקים יבואו בו • רבי נחום מטשערנאביל זצ"ל • אדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מליאדי זצ"ל • רבי יעקב יצחק הרבי מלובלין זצ"ל • בעל "בית אהרן" מקארלין זצ"ל • בעל "צמח צדיק" מוויזניץ זצ"ל • רבי שלום דובער מלויבאוויטש זצ"ל • רבי ישראל הינוקא מסטאלין זצ"ל • רבי מרדכי שלמה מבויאן זצ"ל • רבי יואל מסאטמאר זצ"ל

פרק שתיים עשרה

הגה"ק רבי יואל סירקיס זצ"ל

קנט

שנות כהונתו • תנאי: הקמת ישיבה • הלכה כדברי הב"ח במעזיבוז...

פרק שלש עשרה

הגאון רבי אליעזר אשכנזי זצ"ל

קסג

"לא נשמע מימות רבינא ורב אשי"... • כהונתו התורנית במעזיבוז • אחרית ימיו

פרק ארבע עשרה

הגאון רבי יעקב משה כ"ץ זצ"ל

קסז

מגזע אראלים • רב חילו לאורייתא

פרק חמש עשרה

הגאון רבי נפתלי ליווא זצ"ל

קסט

תקופת הרבנות • יוצאי חלציו

פרק שש עשרה

הגאון רבי צבי הירש יאללעס זצ"ל

קעג

עומד לימין הנרדפים • מהליכות חייו • נוסח המצבה • קבע אהלו בקודש לעבודת שמים...

- קעח**..... **הגאון רבי יעקב יהודה לייב זצ"ל** פרק שבע עשרה
 צאצא לגאב"ד ווינא • התנגדותו לדרך הבעש"ט • "סמוך לרבי לייבוש הנסתר"....
- קפב**..... **הגאון רבי יהודה לייב זצ"ל** פרק שמונה עשרה
 השתתפותו בוויכוח נגד הפראנקיסטים • מי הוא רבי וואלף בן רבי אברהם? • יוצאי חלציו
- קפט**..... **רבני מעזיבוז** פרק תשע עשרה
 הגאון רבי יעקב קצנלפוגין זצ"ל • הגאון רבי יואל זצ"ל • הגאון רבי חיים הלוי זצ"ל
- קצב**..... **דייני מעזיבוז** פרק עשרים
 הגאון רבי מנחם מאניש דייך זצ"ל • הגאון רבי משה זצ"ל, בן רבי מאניש דייך • הגאון רבי יששכר בער סג"ל לנדא זצ"ל • הגאון רבי לייב רוקח זצ"ל • רבנים וגדולי תורה
- קצט**..... **מגידי מעזיבוז וצדיקיה** פרק עשרים ואחד
 הרה"ק רבי משה יוסף מיאמפאלע • הרה"ק רבי דוד פורקעס • הרה"ק רבי וואלף קיצעס • הרה"ק רבי אשר מרגליות
- רד**..... **התיישבות הבעש"ט במעזיבוז** פרק עשרים ושתים
 תל-תלפיות • במעזיבוז יש דגים לשבת... • לתקן פגם הריסת בית-המדרש • שנת בואו
- ריא**..... **הבעש"ט עם בני החבריא במעזיבוז** פרק עשרים ושלש
 התקרבותם של רבי דוד פורקעס ורבי וואלף קיצעס • שאר גדולי מעזיבוז
- רכג**..... **נערץ ונקדש** פרק עשרים וארבע
 במלחמת אש דת השערה • גדול הוא בששך
- רכז**..... **הסתלקות הבעש"ט** פרק עשרים וחמש
 נשבה ארון הקודש • האוהל על קברו • זרע קודש
- רכז**..... **הרה"ק רבי צבי הירש זצ"ל** פרק עשרים ושש
 בצילא דמהימנותא • נכנע לתלמיד אביו • עבודת הקודש

- רלא** ..... **הרה"ק רבי יחיאל מיכל זצ"ל** ..... פרק עשרים ושבע
מקור מוצאו • חתנא דבי נשיאה • צאצאיהם • "רבי ישראל דער טויטער"
• רבי נחמן מברסלב • רבי יחיאל צבי
- רלז** ..... **הרה"ק רבי משה חיים אפרים זצ"ל** ..... פרק עשרים ושמונה
"עילוי גדול בתכלית הלימוד" ... • תורה מתוך הדחק • בחזרה למעזיבז
- רמב** ..... **הרה"ק רבי ברוך ממעזיבז זצ"ל** ..... פרק עשרים ותשע
באהלי צדיקים • בטולטשין ובמעזיבז • אין עוד חולקים על הבעש"ט...
• מסירות-נפש עבור כלל-ישראל • צאצאיו במעזיבז
- רנ** ..... **הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זצ"ל** ..... פרק שלשים
רוח-הקודש גלויה • ה' מלכותיה קאי"ם • בשלום על משכבו • רבי יצחק
מאיר מזינקוב • רבי יוסף משה ממעזיבז
- רנט** ..... **הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל (הראשון) זצ"ל** ..... פרק שלשים ואחד
חתן בית רוזין • השפעתו הטובה במעזיבז • חיזוק הקלויז הישן • פעולות
חסד • בנו רבי משולם זוסיא
- רסד** ..... **הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף זצ"ל** ..... פרק שלשים ושנים
לא לשנות ממנהגי אביו! • האיש מקדש ומתקדש • עמוד החסד • נצחו
אראלים
- רסט** ..... **הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל (השני) ז"ל הי"ד** ..... פרק שלשים ושלש
מלבשתן ענוה • בדרכי אבות • המעבר לטארניפאל
- רעג** ..... **האדמו"ר רבי יצחק מאיר ממעזיבז זצ"ל** ..... פרק שלשים וארבע
בדד נגד הרדיפות • דרכי נדודיו
- רעה** ..... **הגאון רבי דוב בעריש הכהן ראפאפורט זצ"ל** ..... פרק שלשים וחמש
מגזע היחס • רבי שמחה הכהן ראפאפורט • רבי חיים הכהן ראפאפורט
• רבי אריה לייב הכהן ראפאפורט • רבי דוב בעריש הכהן ראפאפורט •
הרבנות במעזיבז • עם גדולי החסידות • נשבה ארון הקודש • מורשתו •
בית אבותיו • בקאנסטאנטיין • מאי"ר עיני ישראל • בזכותו של רבי מאיר
• התקרבותו אל רבינו הבעש"ט הקדוש • בעבותות אהבה • התייחסות
היעב"ץ לחסידות • נערץ ונקדש • נשבה ארון-הקודש

רצו ..... **הגאון רבי צבי אריה הכהן ראפאפורט זצ"ל** פרק שלשים ושש
עולה לגדולה • המלאכים באו לשמוע ברכות התורה... • עם הרה"ק
מאפסא • מקובל ומרוצה • שתי המנורות שכבו

שא ..... **הגאון רבי שואל ישכר בעריש ביק זצ"ל** פרק שלשים ושבע
משפחת ביי"ק • רבי יהודה לייב ביק זצ"ל מבראדי • רבי שמואל ביק
זצ"ל מבראדי • רבי משולם פייבוש ביק זצ"ל, אבד"ק לענטשע • רבי
אברהם מנחם ביק זצ"ל, אבד"ק ראונא • בחירתו לרבנות ראונא • רבי
שואל ישכר בעריש ביק זצ"ל, אבד"ק מעזיבוז • רבנות מעזיבוז • התמדת
התורה • דבקות בעבודה • ענוה בתמימות • נר אלקים טרם יכבה • רבי
מאיר מנחם ביק זצ"ל • גדול בתורה

שיט ..... **הגאון רבי יחיאל מיכל מרגליות זצ"ל** פרק שלשים ושמונה
אביו - רבי שמואל שמעלקא • גדלותו בתורה • ברבנות מעזיבוז

שכד ..... **הגאון רבי שמחה ביק זצ"ל** פרק שלשים ותשע
בוצין בוצין מקטפיה ידיע • הרבנות במעזיבוז • הרבנות במאהלוב • שמעו
הולך בכל המדינות • עבודת השם • הליכותיו ומנהגיו • מורשתו • רבי
יצחק ביק זצ"ל • רבי שואל ישכר ביק זצ"ל

שלח ..... **הגאון רבי צבי אריה ביק זצ"ל** פרק ארבעים
ברבנות מעזיבוז • התמדה ודבקות בתורה • גאון בחסד • צרות רבות
ורעות • נצחו אראלים

שמו ..... **הגאון רבי חיים יחיאל מיכל ביק זצ"ל** פרק ארבעים ואחד
קוצר ימים ושנים • אבי חותנו - רבי יעקב ברוך פרייגערסאהן • חותנו -
רבי ישעיה פרייגערסאהן • נסיעתו לארץ ישראל • צאצאיו

שנד ..... **הגאון רבי חיים יחיאל מיכל ביק (השני) זצ"ל** פרק ארבעים ושנים
לידתו וילדותו בצער • האיש מקדש • הצעת הרבנות • הרבנות במעזיבוז
• מקובל ונערץ • יציאת צדיק מן העיר • קשה עליהם פרידתו • על
חוף מבטחים • "קהילת מעזיבוז" בנוא-יארק • על משמר היהדות •
ותמת מרים • ביקורו בארץ הקודש • לישיבה של מעלה • דורות ישרים
ומבורכים • הנהגת הרבנות • עבודה שבלב • עולם חסד יבנה • תפארת
לו מן האדם • חיזוק חצר "מעזיבוז" • "אז ביים רב זאגט מען נישט" ...
• "א אמת'ער פריינד" ... • עם כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל • עם שאר
צדיקי עולם • עטרת זקנים בני בנים • אבות משפחת חותנו רבי משולם
נתן הורוויץ • רבי משולם נתן הורוויץ

פרק ארבעים ושלוש

הגאון רבי משה צבי אריה ביק זצ"ל

תה

זה ספר תולדות אדם • ויגדל משה • ומשה היה רועה... • ויסע משה • לארץ חרות • עולה ומתעלה בתורה • תורת חסד • יראת ה' היא אוצרו • אשה יראת ה' • האיש מקדש ומתקדש • רועה נאמן • זולה ומשקה • נפשו קשורה בנפשו • נסיעותיו לארץ הקודש • על קברי אבות • התיישבותו בבארא-פארק • אחרית ימיו • שר וגדול נפל בישראל • ביתו אחריו • איש אמת • שר התורה • וישב משה לשפוט... • תפלה למשה • עבודת-קודש בשבתות ומועדים • ירח האיתנים • שמחת-תורה • ימי חנוכה פורים • חג המצות • חג השבועות • עמוד החסד • ויגבה לבו בדרכי ד' • מלבשתו ענוה • נקי כפים ובר לבב • שונא בצע • מחמיר בכשרות • קשריו עם גדולי דורו • עם אדמו"רי בית אפטא ורוזין זי"ע • עם כ"ק אדמו"ר מסקווירא זצ"ל • עם כ"ק אדמו"ר מאזורוב זצ"ל • עם כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל • כ"ק אדמו"ר מצאנז-קלויזענבורג זצ"ל • כ"ק אדמו"ר מסקאליע זצ"ל • הגאון רבי יצחק זאב סאלאווייטשיק זצ"ל מבריסק • הגאון רבי זובעריש וויידענפעלד זצ"ל מטשעביץ • הגאון רבי אהרן קאטלער זצ"ל ראש ישיבת לעיקוואד • הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל • הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל מסטייפלא • הגאון רבי הלל ליכטענשטיין זצ"ל, אבד"ק קראסנא • הגאון רבי ירחמיאל סעקולא זצ"ל, אבד"ק סאדווא • צוואתו הקדושה

נספח א רישום מצבות בבתי העלמין במעזיבוז תפט

נספח ב מגילת יוחסין למשפחת ביק תקלו

נספח ג צוואת הגה"ק רבי שמחה ביק זצ"ל תקנה

מפתחות תקסט

הערות תקצא